

ADI:.....
SOYADI:.....
SINIFI:NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 12. SINIFLAR
2. DÖNEM 1. YAZILI ÖRNEK SINAVI

ALDIĞI PUAN

CEVAP
ANAHTARI

Sınav süresi **40** dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

B.1-B.12 kazanım ve açıklamaları için bk. EK 5

1. Cumhuriyet Sonrası Halk şiirinin şekil ve içerik özelliklerini göz önünde bulundurarak bir örnek yazınız. (Puanlama yapılırken metin içerisindeki bütünlüğe –tema, konu- (5 puan), nazım şeklinin özelliklerine -ölçü, uyak, uyak şeması, nazım birimi- (10 puan), yazım kurallarına (5 puan) ve noktalama işaretlerine (5 puan) dikkat edilecektir.)

Öğrencilerden belirtilen kurallar dahilinde bir şiir örneği yazması beklenmektedir. Cevap anahtarında verilen şiir, örnek olarak yazılmıştır.

Bir bahtı karayım gülmedi yüzüm

Neşeli görür, kan ağlar özüm

Kış misali geçti baharım yazım

Kaldırmadı başımdaki dumanı

Dünya dedikleri bir büyük handır

Veysel durmaz ağlar bunca zamandır

Az yaşar çok yaşar sonu verandır

Bir gün göçüm çeker ömür kervanı

2, 3, 4, 5 ve 6. soruları metinden hareketle cevaplayınız.

İhtiyar adam bir gün şaşkınlıktan Ayşe'yi karşısına almış, bu on bir yaşındaki bebeğe saatlerce para hesapları yapmış, bakkal defterleri, senetler, kâğıtlar göstermişti. Fakat artık çocuklar, saygıyı da kaldırmışlardı. Şimdi, onların hepsi birer küçük Hayriye Hanım'dı. Kızdıkları zaman tıpkı annelerinin çehresine benzeyen yüzleriyle bağrışıyorlardı: "Bir doğruluktur tutturdun. Bizi düşünmedin. Dilenci çocuklarından beter ettin. Herkes, çocuklarının bir dediğini iki etmezken kardeşimizin düğününde bizi hizmetçi gibi gezdirmeye nasıl razı olacaksın?"

Eve gelin olarak gelen Ferhunde Hanım, parayı ve eğlenceyi çok sever. Leylâ ve Necla'yı da bu hayata alıştıırır. Fikret, evdeki bu gidişi beğenmez; yaşlı ve evli bir adamla evlenir; evden uzaklaşır. Şevket, Ferhunde'nin aşırı isteklerini karşılamak için zimmetine para geçirir, ödeyemez ve tutuklanır.

...

Oğlunun hapisten çıktıktan sonra pek kolay belini doğrultamayacağı muhakkaktı. Bu yüz karasıyla nereye başvurur, kimden ne isteyebilirdi? Hâsılı Şevket, bundan sonra kolu yahut bacağı kopmuş bir insan gibi ömrü oldukça sürünecek bir alildi. ihtiyar adam bunu böyle bildiği hâlde pek meyus olmuyor, "Ne yapalım, bir kazadır oldu. Elverir ki çocuğum sağ olsun. Bana bu lâzım" diye kendisini teselli ediyordu.

Eski elbiselerinden birini gazla temizleyip ütöletmiş, kunduralarından birine pençe vurdurarak bir dolaba saklamıştı. Bu, onun yalnız Şevket'i görmeye gideceği günlere mahsus yabanlık kıyafeti idi. Hapishane memurlarının nedense oğlunun hatırını saydıklarını, ona arkadaşlarından başka türlü muamele ettiklerini görüyordu. Perişan bir kılıkla hapishaneye giderek onu küçük düşürmekte mana yoktu.

Şevket hapse girince evdeki altı kişinin geçinmesi Ali Rıza Bey'in otuz buçuk liradan ibaret olan tekaüt aylığına kalmıştı. Kızlardan hiç olmazsa birine, nasıl olursa olsun, bir koca bulmak için yalvarıyordu. Fakat davetlerde, gezmelerde, çocukların etrafında pervane gibi dönen erkeklerin en kötüsü, evlenme lâkırdısı olduğu gibi ya kendini naza çekiyor ya bir daha görünmemek üzere savuşuyordu. Ali Rıza Bey'e pek söylemiyorlardı ama galiba kızların geçirdikleri hayat neticesinde çok dile gelmiş olmalarının da bunda tesiri olacaktı. İhtiyar adam, bunu zaman zaman karısının:

“Çocuklarımin nesi var? Bu zamanda hani dans etmeyen, sosyeteye gitmeyen kız?...” gibi müphem şikâyetlerde bulunmasından anlıyordu.

Ferhunde bu hayata daha fazla dayanamayacağını söyleyerek evi terk eder. Bunun sonucunda üçüncü yaprak da kopmuş olur. Daha sonra Necla da kendini zengin gösteren bir Suriyeli adam ile evlenir. Fakat mutlu değildir ve babasından yardım istemek için mektup yollar. Ali Rıza Bey ise onun bu isteğini reddeder ve yaşamına devam etmesini söyler. Böylece dalın dördüncü yaprağı da kopar. Leyla, zengin bir avukat ile beraber yaşar; Ali Rıza Bey bunu bir arkadaşından öğrenir. Namusuna düşkün olan Ali Rıza Bey, Leyla’yı evden kovar. Leyla, avukatın Taksim’de tuttuğu eve yerleşir. Böylece dalın son yaprağı da kopmuş olur. Nihayetinde Ali Rıza Bey, Leyla’nın eve gelmesini kabul eder ama kendisi evden ayrılacaktır.

A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.

2. Metnin konusunu yazınız. (10 puan)

Türk toplumunda sosyal değişimle yitirilen değerlerin, Ali Rıza Bey ailesinde sebep olduğu dağılma ve yıkımı anlatmaktadır.

(Bu bağlam çerçevesinde verilen yanıtlar doğru kabul edilecektir.)

A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.

3. Romanın ana çatışması nedir? Bu çatışma kimler arasında yaşanmaktadır? (2 x 10 = 20 puan)

Burada ana çatışma yanlış değerleri kendine örnek alan aile fertleri ile gelenekçi bir babanın aralarında geçen olaylardır. Ali Rıza Bey şerefi, namusu için yaşamakta çocukları ise gündelik zevkler uğruna her türlü değerlerini ayaklar altına almaktadır.

(Bu bağlam çerçevesinde verilen yanıtlar doğru kabul edilecektir.)

A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

4. Metinde yer alan anlatıcı ve bakış açısını yazınız. (2 x 5 = 10 puan)

Üçüncü kişili anlatıcı

İlahi bakış açısı ile yazılmıştır. Çünkü metinde yazar, kahramanların bütün psikolojik durumlarını ve düşüncelerini okurlara anlatmaktadır.

A.2.9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.

5. Metinde ağır basan anlatım biçimini yazınız. (15 puan)

Öyküleyici anlatım biçimi

A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

6. Bu metindeki altı çizili kelimelerin ve kelime gruplarının dizelerde kazandığı anlamı belirleyiniz.

(2 x 10 = 20 puan)

Mahsus: Özgü

Pervane gibi dönmek: Bir kimsenin yanından hiç ayrılmamak

Bu örnek yazılı sınav soruları Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan ikinci dönem birinci ortak yazılı sınavlara yönelik konu soru dağılım tablolarındaki senaryolardan 5. senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.